

De Rijkswacht

Constant Devroe

De geschiedenis van de Rijkswacht in de streek van Knokke start op het einde van de 18de eeuw. In 1795 vestigt de Franse Gendarmerie Nationale een brigade van vijf man te paard in Westkapelle.

In 1814, op het einde van het Frans bewind en de inlijving door Nederland, verdwijnt de brigade. Pas in 1830 na de onafhankelijkheid wordt de Gendarmerie Nationale opgericht.

Einde februari 1843 krijgt Westkapelle een nieuwe brigade, bevoegd voor Hoeke, Westkapelle, Lapscheure, Oostkerke, Knokke, Heist en Ramskapelle.

Westkapelle telt dan dubbel zoveel inwoners als Knokke. In 1885 komt er een brigade in Heist. Pas in 1930 wordt de brigade van Westkapelle naar Knokke verplaatst.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog was de Kaiserliche Kommandantur in het gebouw van de Nationale Gendarmerie aan de Dorpsstraat te Westkapelle gevestigd.

Opperwachtmeester Benoit Soubry
(1876 - 1917)

werd in 1911 als brigadecommandant te Westkapelle aangesteld.
Hij sneuvelde op 7 november 1917 te Woesten.

Voor God, Koning en Vaderland!

Ter Zalige en Eervolte Oedachtens
van Mijnlieer

BENOIT SOUBRY

Eerste Chef van de Gendarmerie van Woesten

echtgenoot van

MEVROUW LEONIE PIETERS

geboren te Bessen den 25 Maart 1876, en te Woesten overleden als slachtoffer van zijnen plicht, ten gevolge van het vijandelijk bombardement van den 7 November 1917, en te Hoogstaede begraven op het Krijgskerkhof den 10 November 1917.

Hij was vereerd met de militaire decoratie van 1ste en 2de klas met het Fransch en het Belgisch Oorlogskruis en het Ridderschap van 't Orde van Leopold II met palm.

Streng voor zichzelf en voor zijne onderdanen kende hij enkel zijn plicht. Huiten den dienst was hij een goede makker en diende tot voorbeeld aan allen.

De eerste chef Soubry was een goede kristen, christelijke plichten konden kwijten en daarin diende hij hun tot voorbeeld.

Ook is het een zoete troost voor ons te denken dat de Heer hem zal genadig wezen en zeggen in de Koninkrijke en getrouwe dienaar, tred binnen in de vreugde van uwen Heer.

Bemijnde Echtgenote en lieve Kinderen, God roept mij tot Hem. Ik beveel u aan Gods genade zijne geboden.

Bemijnde Moeder, Broeders, Zusters en Familie ik bedank U voor uwe hulpe, vaarwel, tot in den hemel en gij, mijne Oversten, mijne Mannen, mijne Vrienden, ik bedank U voor uwe genegenheid en voor de geboden die gij gestort hebt voor mijne ziel. Tot wederziens

Pour Dieu, Roi et Patrie !

+

A LA PIEUSE MÉMOIRE

de Menseur

BENOIT SOUBRY

1er Maréchal-des-logis Chef de Gendarmerie à Woesten

époux de

DAME LÉONIE PIETERS

né à Bessen le 25 mars 1876, décédé à Woesten, le 7 novembre 1917, victime de son devoir; enterré au Cimetière Militaire d'Hoogstaede, le 10 novembre 1917.

Décoré de la Croix Militaire de 1re et 2e classe, des Croix de Guerre française et belge, Chevalier de l'Ordre de Léopold II avec palme.

Il était doué d'une sincère piété, craignant et aimant Dieu.

Si vous me demandez ce que je pense du salut éternel d'un brave qui donne consciemment sa vie pour défendre l'honneur de sa patrie et venger justice violée, je n'hésite pas à répondre que sans aucun doute, le Christ couronne la vaillance et que la mort, très volontiers acceptée par le soldat le salut de son âme.

Card. Mercier

Monsieur, chère ÉPOUSE et ENFANTS bien-aimés, MÈRE, FRÈRES, SOEURS et FAMILLE chère, l'ignoble ennemi m'appelle auprès de Lui. Je vous prie de le lui recommander et de lui dire que je vous prie à la grâce de Dieu. Je vous aime, je vous y amènerai, comme je vous aime sur terre.

Adieu, mes Chers, mes Frères d'Armes, je vous remercie pour votre affection et vos prières que vous avez versées pour mon âme. Au revoir !

Denk u eerst aan de krijgsmannen, die op overleggen gewond zijn en in uw vlieden gesneuveld zijn.

1. DEYNÉ CONSTANT, 1er Reg. de ligne, geboren te Kruiken den 4 Januari 1807, overleden te Hachen den 12 Oetober 1914.

2. HINGENAERT August, 2e Reg. de ligne, geboren te Westkapelle den 20 Februari 1803, overleden te Antwerpen den 20 September 1914.

3. VERHEYE Edouard, 2e Reg. de ligne, geboren te Westkapelle den 8 Maart 1887, overleden te Woosten den 20 September 1914.

4. DEYNÉ Camille, 1er Reg. de ligne, geboren te Westkapelle den 22 Januari 1866, overleden te Ginnel den 17 Oetober 1917.

5. LOCKEHEIJ Henricus, 1er Reg. de ligne, geboren te Ginnel den 27 December 1866, overleden te Ginnel den 27 Oetober 1917.

6. SOUBRY Benoit, 1er Chef de Gendarmerie van Woosten geboren te Bessen den 25 Maart 1876, overleden te Woosten den 7 November 1917.

7. LANNIYE Richard, 1er Reg. de ligne, geboren te Bessen den 25 Maart 1878, overleden te Westkapelle den 20 September 1917.

8. DEYNÉ Jules, 2e Reg. de ligne, geboren te Westkapelle den 20 Februari 1803, overleden te Mechelen den 28 Januari 1918.

9. DEYNÉ René, 1er Reg. de ligne, geboren te Westkapelle den 20 Februari 1803, overleden te Westkapelle den 20 Oetober 1918.

10. BOSSIEK Lambert, 1er Reg. de ligne, geboren te Damm den 4 Juli 1800, overleden te Westkapelle den 15 November 1918.

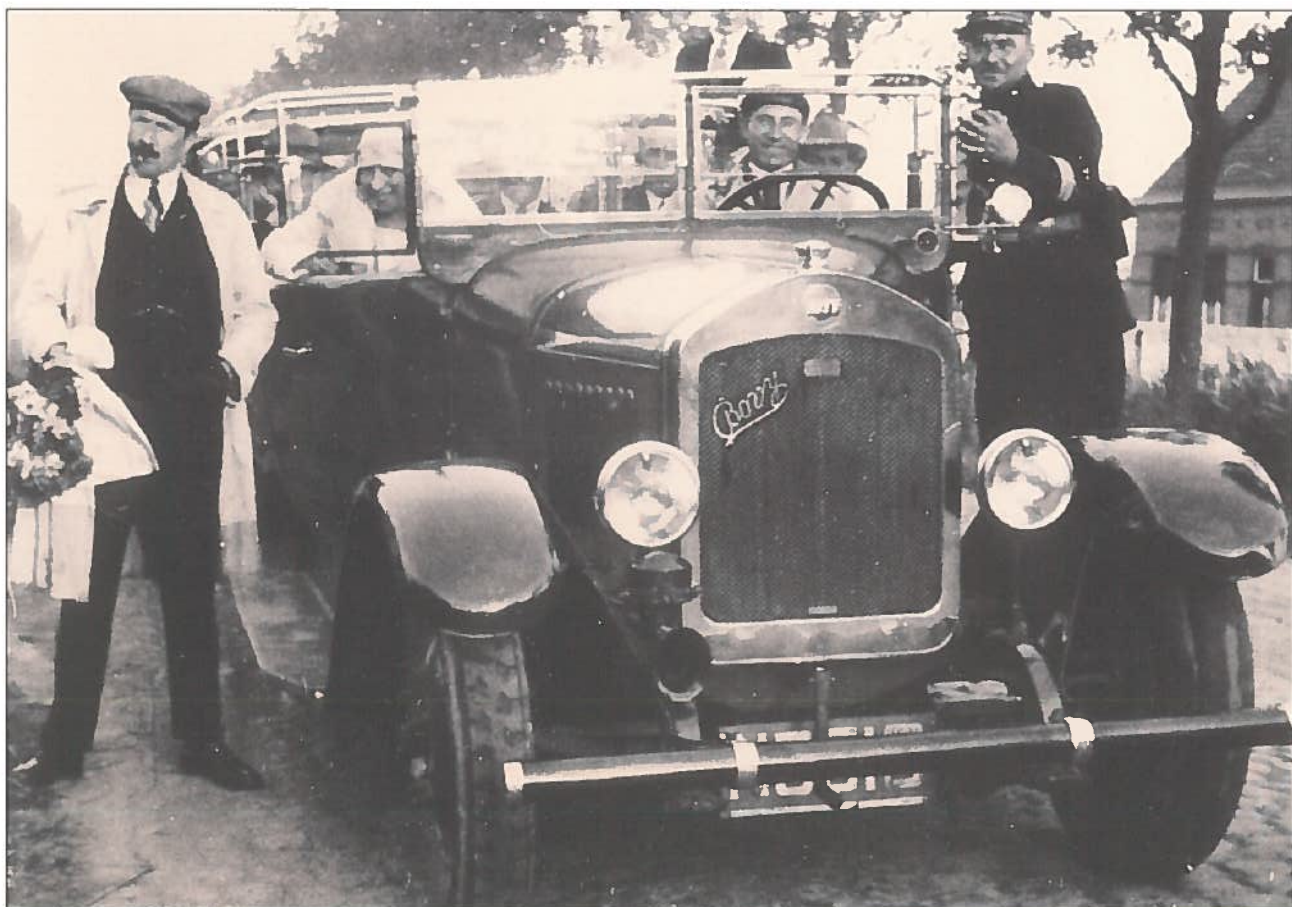

Wachtmeester Achiel Spaerkeer (1890 -1962) stond gedurende de Eerste Wereldoorlog vier jaar aan het front. Hij werd vereerd met diverse militaire onderscheidingen.

Westkapelle 1927 - 1928. Wachtmeester Achiel Spaerkeer met zijn echtgenote Julma Broeckaert en kinderen: Agnes, Willy, Simonne en André. Op de achtergrond ziet men het hekken dat toegang gaf tot de paardenstallen in de tijd dat de brigade nog bereden was.

Opperwachtmeester Emiel Claes controleert de boordpapieren aan de grensovergang te Schaepebrug. Foto genomen op 23 augustus 1928.

Gendarmes van de brigade Westkapelle op dienst aan het douanekantoor te Schaepebrug.

In 1885 werd er een gendarmeriebrigade opgericht in Heist, bestaande uit één brigadier en drie gendarmes te voet. Het ambtsgebied omvatte Heist, Ramskapelle en Knokke. In april 1899 verhoogde het effectief met één man. De getalsterkte bleef zo tot de afschaffing van de brigade in 1935.

*Foto genomen in 1898.
Van links naar rechts : onbekend,
Victor Hoornaert, Henri Geirnaert,
François Lockaert.*

*Brigadecommandant Victor Hoornaert met zijn
manschappen.*

*Deze foto werd genomen voor de kazerne,
die gelegen was op de hoek van de Kerkstraat
en de H. Liebaertstraat,
waar nu de firma Demuynck gevestigd is.*

Adjutant Lippeveld verzekert de ordedienst in Heist ter gelegenheid van een folklorestoet.

*Zeewijding te Heist.
Wachtmeester Leon Joost, Adjutant Willem De Vries, Wachtmeester Roger Kinget en Wachtmeester Lucien Vanmassenhove.*

In het jaar 1930 verhuisden de rijkswachters van Westkapelle naar Knokke. Op de koer waren er vier woningen voor de gezinnen van de rijkswachters. De eerste bewoners waren Opperwachtmeester Emiel Claes en de Wachtmeesters Offermans, Spaerkeer, Moerman en Kiekepoos. Het gebouw aan de straatkant omvatte het bureau, de cellen, het magazijn en een logement voor de brigadecommandant.

Het gebouw aan de straatkant omvatte het bureau, de cellen, het magazijn en een logement voor de brigadecommandant.

*Van links naar rechts :
Wachtmeester Medard Pelst, Veldwachter Firmin Bernaert en
Wachtmeester André Poissonnier.*

Gendarmerie Nationale
NATIONALE GENDARMERIE

Compagnie d _____ Brugge
 Compagnie van _____
 District d _____ Brugge
 Distrikt van _____
 Brigade d _____ Brucche
 Brigade van _____
 N° 544
 N° _____

ANALYSE DU PROCÈS-VERBAL
Inhoud van het proces-verbaal.

Ten laste van onbekende
uit hoofde van diefstal
van een rijtuig, ten nadeele
van Gabriels Maria
gehuisvest te Brucche.

Ce jourd'hui den 7e December mit neuf cent et soixante
 Heden negentienhonderd

Nous soussignés Alphonse Schiel, en Hermenus Minand,
 Wij, ondergeteekende.
 wachmeesters der gendarmerie
 résidence à Brucche revêtus de notre uniforme ;
 blijvende te Brucche in onzen uniform gekleed ;

Hebben op 7e dener ten bureel van de brigade de
 volgende verklaring ten titel van klacht ontvangen van
 de geverende:

Gabriels Maria oud 35 jaar, rijkhelster, geboren
 te Westcappelle, en wonende te Brucche Lippenslaan 138,
 die verklaart in 't klaren:

"Heeden 7^e December 1933 om 16^u uren, sprakste ik mijn
 rijtuig aan de woning van De Vinck Louis te Westcappelle
 "Dieneden, toen ik een kwartier na die woning van De Vinck
 "verliet, in mijn rijtuig wilde terug nemen stelde ik vast, dat
 "het verdwenen was, ik heb onmidd. rond gezocht, doch heb het
 "niet meer terug gevonden. Ik kan niet denken wie mijn
 "rijtuig gestolen heeft. Mijn rijtuig heeft de volgende beschrijving,
 "geschiedend in 't nuort, recht steun, rim op het voorwiel, duitch
 "merk Opel de wettappers bijna verleden nummer der
 "taksplaat 51744, het rijtuig had een waarde van 200 fr.,
 heeft getekend.

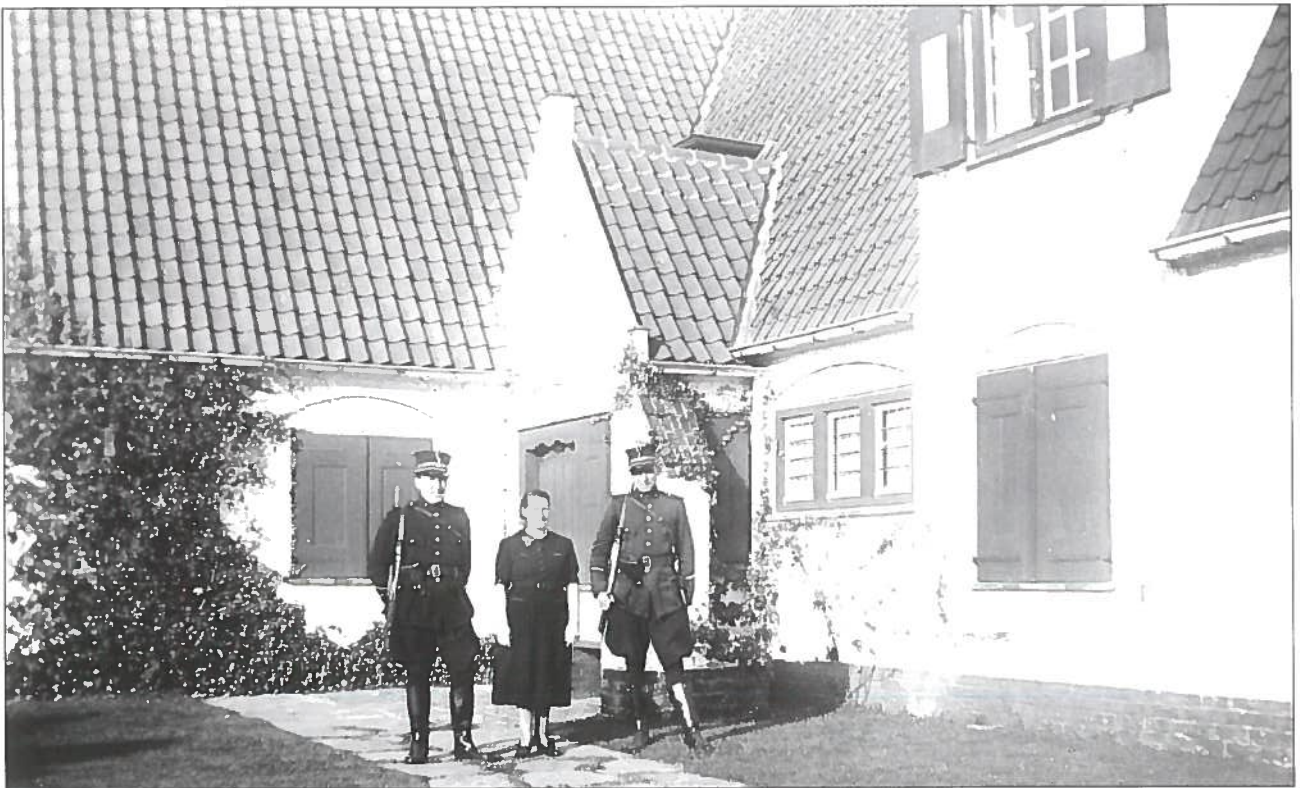
Onze opzoekingen gedaan ten einde den dader van den
 diefstal van het rijtuig te ontdekken zijn tot heden vrucht-
 eloos gebleven.

Waarsam akte

Alphonse Schiel

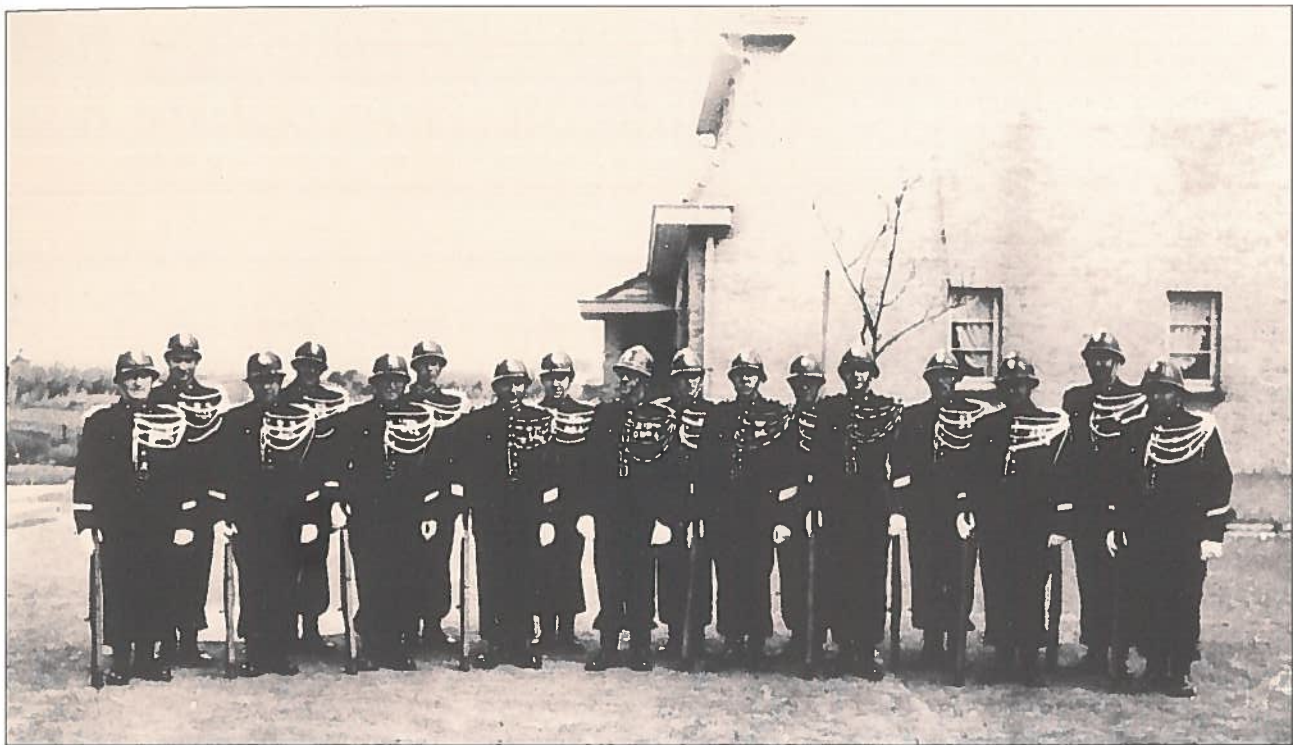

Wachtmeester Maurice Erbo staat hier op de dijk aan de westkant van het Zwin. Juist achter hem bevindt zich een klein vijvertje, de schapenput genoemd, waaruit de schapen van Mon Vandepitte kwamen drinken nadat ze in het Zwin gegraasd hadden. Op die plaats stond een Duitse bunker uit de Eerste Wereldoorlog. Sedert de dijk na de overstromingsramp van 1953 verhoogd werd, is die bunker met aarde bedekt. Op de achtergrond ziet men de Koninklijke villa.

Wachtmeester Maurice Erbo, Irma, de echtgenote van de huisbewaarder en Wachtmeester Alfons Lewyllie staan in voor de bewaking van de Koninklijke villa.

Jaarlijkse inspectie van de brigade te Knokke.

*Op de dag van de Rijkswacht werd er een krans neergelegd aan het monument voor de gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog.
Foto genomen op 7 oktober 1947.*

Eerste Opperwachtmeester Gilbert Wolfstyn was instructeur in paardrijden. Hij kon het zeer goed uitleggen, maar kon het ook demonstreren. Hij neemt hier moeiteloos een hindernis. Op 13 september 1973 nam Adjudant -Chef Wolfstyn het bevel van de brigade te Knokke over.

In de loop der tijden is er nog veel veranderd. Maar in 2001 werd de Rijkswacht volledig afgeschaft en bleef er enkel de Politie over.

Wie had ooit kunnen denken dat de Rijkswacht volledig uit het straatbeeld zou verdwijnen ?

Constant Devroe

Het bijgaand artikel is van de hand van 'Meester' Devroe die op 19 januari 2015 overleed. De publicatie is een postume herinnering aan onze medewerker.

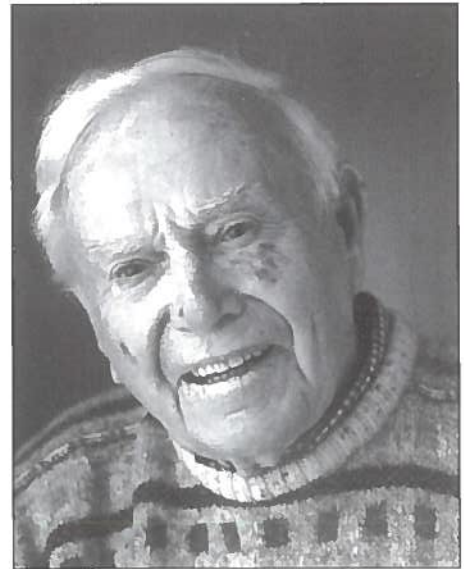
Constant Devroe werd geboren te Knokke 27 april 1917. Hij behaalde het diploma van onderwijzer in de Rijksnormaalschool van Blankenberge (1938) en het diploma van leraar lichamelijke opvoeding voor het Middelbaar Onderwijs in Brussel (1940). Gedurende de oorlog studeerde hij kinesitherapie. In 1938 werd hij als onderwijzer aangesteld in de Gemeentelijke Lagere School tot zijn op ruststelling in 1972. Hij was ook meer dan 40 jaar actief als zwemleraar o.a. in het 'Binnenhof'. Zijn hobby's waren vooral zeilen en golf spelen, maar daarnaast was hij ook een verwoed cineast. Van zijn hand verschenen enkele merkwaardige boeken met betrekking tot de lokale geschiedenis van Knokke.

Luchtvaart en Golf te Knokke-Zoute, 1986.

De Laatste Witte Vlag, 1991.

Herinneringen aan de Eerste Wereldoorlog, 1998.

Graaf Leopold Lippens, 1979-1999, 20 jaar Burgemeester van Knokke-Heist, 1999.

Photography Sylvia Jones